

ANTIDOPINGOVÁ AGENTÚRA SR (SADA)

Vzdelávanie považujeme za základný pilier v rámci budovania povedomia o antidopingu. Na webovej stránke www.antidoping.sk preto ponúkame možnosti vzdelávania od informačných letákov, cez podcasty, e-learning, brožúry až po návody a pracovné listy pre učiteľov základných a stredných škôl.

OBSAH

ÚVOD

SYSTÉM VZDELÁVANIA	2
CIEĽOVÉ SKUPINY	3
SYSTÉM VZDELÁVANIA JEDNOTLIVÝCH SKUPÍN:	4
ČLENOVIA VÝBERU PRE EYOF 2023 (ŠPORTOVCI, SPRIEVODNÝ PERSONÁL).....	4
ŠPORTOVCI ZARADENÍ DO NIEKTORÉHO Z TESTOVACÍCH REGISTROV.....	4
ŠPORTOVCI VRACAJÚCI SA PO UPLYNUTÍ DOBY ZÁKAZU ČINNOSTI.....	5
ŠPORTOVCI, KTORÍ SÚ ČLENMI NÁRODNÝCH ŠPORTOVÝCH ZVÄZOV.....	5
MLADÍ TALENTOVANÍ ŠPORTOVCI.....	6
DOPINGOVÍ KOMISÁRI.....	6
AKČNÝ PLÁN	7

ÚVOD

Okrem hlavných antidopingových tém týkajúcich sa najmä dopingovej kontroly a zakázaných látok, sú v športovej komunite čoraz častejšie skloňované aj doplnky výživy. SADA v roku 2022 pokračovala v tvorbe a propagácii informačných letákov zameraných na hlavné zložky výživových doplnkov. Ako národná antidopingová agentúra pravidelne zverejňujeme tieto materiály na sociálnych sieťach (facebook, instagram) a o novinkách zo sveta antidopingu informujeme športové zväzy, asociácie a organizácie každý štvrtok aj prostredníctvom newslettera.

V roku 2022 pripravila SADA aj antidopingové podcasty na tieto témy:

- Anabolické steroidy
- Krvný doping
- Beta-2 agonisty
- Inzulín a metabolické modulátory
- Diuretiká a maskovacie látky
- Stimulanty - klady a zápory vo svete športu
- Bolesť a jej potláčanie v športe, aj v bežnom živote
- 3 spôsoby, ako marihuana môže športovcom privodiť zákaz športovej činnosti
- CBD - zázračná látka na všetko? Až také jednoduché to nie je

SYSTÉM VZDELÁVANIA

SADA považuje vzdelávanie za jeden z hlavných nástrojov v boji proti dopingu v športe. Systém vzdelávania bude v roku 2023 založený na 3 základných pilieroch:

1. Online vzdelávanie prostredníctvom platformy ADEL v slovenskom jazyku

E-learningový program ADEL bol vytvorený pod hlavičkou Svetovej antidopingovej agentúry (WADA). Po úspešnom absolvovaní tohto kurzu, ktorý je povinný pre všetkých športovcov zaradených do národného registra pre testovanie a základného registra pre testovanie, je nutné absolvovať aj záverečný test. Pri minimálne 80 % úspešnosti správnych odpovedí získajú športovci certifikát o absolvovaní kurzu (antidopingového vzdelávania), ktorý má medzinárodnú platnosť.

2. Osobné školenia a online webináre pre športovcov a ich podporný personal

Na základe novej Medzinárodnej normy pre vzdelávanie a podľa Zákona o športe 440/2015 Z. z majú zodpovedné uznané národné športové zväzy a uznané národné športové organizácie na Slovensku povinnosť poskytovať vzdelávanie v oblasti antidopingu svojim členom. SADA je otvorená poskytnúť vzdelávanie všetkým uznaným národným športovým zväzom a organizáciám, ak jej to kapacita a záujem zo strany zväzov/organizácií umožní. Okrem online webinárov ponúkame športovcom a ich

podpornému personálu aj prezenčnú formu vzdelávania vo forme prednášok, ktorú si športové zväzy/organizácie môžu objednať.

SADA je jediná odborná autorita, ktorá má v gescii zodpovednosť za tvorbu obsahu a poskytovanie vzdelávania športovým a iným subjektom v oblasti antidopingu. Zamestnanci SADA, športoví odborníci i odborníci v oblasti farmácie a biochémie poskytujú antidopingové vzdelávanie členom zväzov, asociácií a športových organizácií. Zároveň im poskytujeme portfólio prezentácií podľa požiadaviek Svetovej antidopingovej organizácie (WADA). Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky vydalo v roku 2022 pre SADA oprávnenie na poskytovanie inovačného vzdelávania pre učiteľov základných škôl, stredných škôl a školských trénerov.

3. Vzdelávanie a preškoľovanie dopingových komisárov

Keďže hlavnou činnosťou SADA stále ostáva realizácia dopingových kontrol, chceli by sme sa detailnejšie zamerať na komunikáciu s internými dopingovými komisármi. Technické zabezpečenie dnešnej doby umožňuje rýchlu a efektívnu komunikáciu s cieľovými skupinami, a preto by sme chceli častejšie informovať dopingových komisárov o rôznych pochybeniach a novinkách (napr. DCO Central), aby sme tak zvýšili povedomie o správnych postupoch dopingovej kontroly. Do seminárov pre dopingových komisárov zaradíme rôzne praktické ilustračné situácie, aby sa vedeli intuitívnejšie zorientovať v praxi. Pre širokú športovú verejnosť je dostupné video o dopingovej kontrole, ktorého tvármi sa stali známymi slovenskí športovci.

CIEĽOVÉ SKUPINY

- Členovia výberu pre EYOF 2023 (športovci, sprievodný personál)
- Športovci zaradení do niektorého z testovacích registrov
- Športovci vracajúci sa po uplynutí doby zákazu činnosti
- Športovci, ktorí sú členmi národných športových zväzov
- Mladí talentovaní športovci
- Dopingoví komisári

SYSTÉM VZDELÁVANIA JEDNOTLIVÝCH SKUPÍN

Členovia výberu pre EYOF 2023 (športovci, sprievodný personál)

CIEĽ: Keďže sa v roku 2023 zimné ani letné olympijské hry nekonajú, jednou z hlavných priorít SADA bude pripraviť členov výberu EYOF 2023 (športovci, sprievodný personál) na špecifiká antidopingových procesov (dopingová kontrola, vyplňanie ADAMS, podávanie žiadosti pre prípadné udelenie TUE) na tomto podujatí.

Všetci športovci, ktorí sa zúčastnia zimného EYOF v Friuli-Venezia Giulia, ako aj letného EYOF v Maribore, budú povinní absolvovať online kurz ADEL (určený pre športovcov) v slovenskom jazyku. Online kurz ADEL bude rovnako povinný aj pre ich sprievodný personál, trénerov, lekárov, fyzioterapeutov a pod. (kurz určený výhradne pre sprievodný personál športovcov). Absolvovaním kurzu a úspešným splnením záverečného testu získajú certifikát, ktorý musia predložiť Slovenskému olympijskému a športovému výboru.

TÉMY VZDELÁVANIA: princípy a hodnoty súvisiace s čistým športom; práva a povinnosti športovcov; princíp objektívnej zodpovednosti; dôsledky dopingu; typy porušení antidopingových pravidiel; Zoznam zakázaných látok a metód; riziká používania doplnkov; používanie liekov a terapeutických výnimiek; priebeh dopingovej kontroly; testovacie registre a ADAMS; nahlasovanie dopingu.

Športovci zaradení do niektorého z testovacích registrov

CIEĽ: Športovci zaradení do medzinárodného, národného alebo základného registra pre testovanie sú poväčšine s témou antidopingu oboznámení v rámci ich doterajšieho pôsobenia vo vrcholovom športe. V tejto cieľovej skupine je preto cieľom SADA ich vzdelávanie s ohľadom na jednotlivé skupiny zakázaných látok a metód, výživové doplnky či zásady vyplňovania informácií o mieste pobytu v systéme ADAMS. Našou snahou, ako aj snahou samotných športovcov je tak predchádzať neúmyslnému porušeniu antidopingových pravidiel.

Toto antidopingové vzdelávanie bude prebiehať formou online kurzu na platforme ADEL, prostredníctvom online webinárov i osobných prednášok. Kurz „ADEL for International-Level Athletes“, ktorý bude preložený do slovenského jazyka, bude pre všetých športovcov zaradených do niektorého z testovacích registrov povinný. Pokiaľ však športovec absolvoval porovnateľné antidopingové vzdelávanie z iniciatívy federácie/zväzu alebo asociácie a je schopný doložiť to certifikátom či iným potvrdením, táto povinnosť odpadá.

TÉMY VZDELÁVANIA: princípy a hodnoty súvisiace s čistým športom; práva a povinnosti športovcov; princíp objektívnej zodpovednosti; dôsledky dopingu, napríklad fyzické a duševné zdravie, sociálne a ekonomické dôsledky a sankcie; porušenia antidopingových pravidiel; Zoznam zakázaných látok a metód; riziká používania doplnkov; používanie liekov a terapeutických výnimiek; postupy testovania,

vrátenie testov moču a krvi a biologického pasu športovca; testovacie registre a ADAMS; rozprávanie a zdieľanie obáv týkajúcich sa dopingu.

Športovci vracajúci sa po uplynutí doby zákazu činnosti

CIEĽ: U týchto športovcov bude našou snahou predchádzať opätovnému porušeniu antidopingových pravidiel z nedbanlivosti, skrz obnovenia si antidopingových znalostí.

Títo športovci budú po uplynutí sankcie zaradení do niektorého z registrov pre testovanie, a tiež bude pre nich povinné úspešné absolvovanie online kurzu ADEL. Vyžadovaná bude u nich aj účasť na online webinároch pre športovcov. Radi by sme ich požiadali aj o zdieľanie skúseností, čo sa týka okolností porušenia antidopingových pravidiel a znášania udelených sankcií pre kolegov športovcov, študentov vysokých škôl i širokú verejnosť.

TÉMY VZDELÁVANIA: práva a povinnosti športovcov, podľa Kódexu; princíp objektívnej zodpovednosti; dôsledky dopingu, napríklad fyzické a duševné zdravie, sociálne a ekonomické dôsledky a sankcie; porušenia antidopingových pravidiel; Zoznam zakázaných látok a metód; riziká používania doplnkov; používanie liekov a terapeutických výnimiek; postupy testovania, vrátenie testov moču a krvi a biologického pasu športovca; testovacie registre a ADAMS; rozprávanie a zdieľanie obáv týkajúcich sa dopingu.

Športovci, ktorí sú členmi národných športových zväzov

CIEĽ: Zabránenie neúmyslnému porušeniu antidopingových pravidiel šírením osvetu čistého športu a antidopingovým vzdelávaním.

Títo športovci budú mať k dispozícii vzdelávanie pomocou online kurzu na platforme ADEL v slovenskom jazyku. Na základe novej Medzinárodnej normy pre vzdelávanie a podľa Zákona o športe 440/2015 Z. z majú zodpovedné uznané národné športové zväzy a uznané národné športové organizácie na Slovensku povinnosť poskytovať vzdelávanie v oblasti antidopingu svojim členom. Okrem online kurzu tak budú mať títo športovci možnosť ďalšieho vzdelávania prostredníctvom online alebo osobných prednášok, ktoré si si zväzy vopred zjednávajú. Nápomocní pri ochrane čistého športu im bude aj ich vyškolený sprievodný personal (tréneri a lekári) a pre ďalšie nadobudnutie poznakov v oblasti antidopingu môžu títo športovci využiť všetky vzdelávacie materialy ako aj podcasty dostupné na našej webovej stránke SADA.

TÉMY VZDELÁVANIA: princípy a hodnoty súvisiace s čistým športom; práva a povinnosti športovcov; princíp objektívnej zodpovednosti; dôsledky dopingu, napríklad fyzické a duševné zdravie, sociálne a ekonomické dôsledky a sankcie; porušenia antidopingových pravidiel; Zoznam zakázaných látok a metód; riziká používania doplnkov; používanie liekov a terapeutických výnimiek; postupy testovania, vrátenie testov moču a krvi a biologického pasu športovca.

Mladí talentovaní športovci

CIEĽ: Oboznámiť športovcov s priebehom dopingovej kontroly a povinnosťami spojenými s prípadným zaradením do niektorého z registrov pre testovanie. Vďaka antidopingovému vzdelávaniu sa tak budeme snažiť zabrániť neúmyslnému porušeniu antidopingových pravidiel.

Športovcov vo veku 14-18 rokov máme v pláne vzdelávať v spolupráci s Národným športovým centrom formou jedného povinného online webináru a ďalej prostredníctvom sociálnych sietí a interaktívnych aktivít (hier a kvízov) na rôznych športových akciách. Na sociálnych sieťach Instagram a Facebook budeme pravidelne uverejňovať náučné videá a posty týkajúce sa ochrany čistého športu a fair-play. Taktiež máme v pláne kampaň na prevenciu dopingov vďaka spolupráci so známymi športovcami, ktorí sú pre mladých športovcov vzory. Okrem toho budú mať aj mladí talentovaní športovci vlastný online kurz na platforme ADEL. U týchto športovcov je dôležité, aby si vybudovali vzťah k čistému športu a jeho hodnotám už na začiatku svojho pôsobenia vo vrcholovom športe.

TÉMY VZDELÁVANIA: úvod do antidopingov; princípy a hodnoty súvisiace s čistým športom; práva a povinnosti športovcov; princíp objektívnej zodpovednosti; dôsledky dopingov, napríklad fyzické a duševné zdravie, sociálne a ekonomické dôsledky; porušenia antidopingových pravidiel; Zoznam zakázaných látok a metód; riziká používania doplnkov; postupy testovania, vrátenie testov moču a krvi a biologického pasu športovca;

Dopingoví komisári

CIEĽ: Mať kvalitne vzdelaných dopingových komisárov, ktorí budú ovládať všetky detaily dopingovej kontroly, zároveň budú pôsobiť dôveryhodne a ku každému športovcovi budú pristupovať citlivo a profesionálne.

Všetci aktívni komisari SADA absolvujú každoročne povinne 2- až 3-dňový workshop, na ktorom im priblížime najčastejšie pochybenia, ktoré pri dopingových kontrolách nastávajú. DCO sa oboznámia aj s prípadnými zmenami/novinkami týkajúcimi sa najmä samotného odberu vzoriek a prevedenia dopingovej kontroly. Tento workshop je zakončený záverečným testom, na ktorého zvládnutie potrebujú mať najmenej 80 % úspešnosť, aby tak mohli aj naďalej vykonávať prácu DCO. Úlohou SADA je aj zvyšovanie kvalifikácie DCO na medzinárodnej úrovni.

Komisári, ktorí sú v zácviaku tento workshop absolvujú taktiež a rovnako majú sprístupnené všetky vzdelávacie materiály na webovej stránke SADA. Okrem klasického papierového formulára začnú naši DCO od budúceho roka využívať pri dopingovej kontrole aj aplikáciu DCO central, s ktorou sa oboznámili na tohtoročnom workshope.

TÉMY VZDELÁVANIA: postupy testovania, správne prevedenie dopingovej kontroly.

AKČNÝ PLÁN

CIEĽOVÉ SKUPINY

- Členovia výberu pre EYOF 2023 (športovci, sprievodný personál)
- Športovci zaradení do niektorého z testovacích registrov
- Športovci vracajúci sa po uplynutí doby zákazu činnosti
- Športovci, ktorí sú členmi národných športových zväzov
- Mladí talentovaní športovci
- Dopingoví komisári

KRÁTKODOBÉ CIELE

- Vzdelávanie účastníkov EYOF 2023
- E-learningová forma vzdelávania pre vybrané skupiny športovcov
- E-learningová forma vzdelávania pre lekárov
- E-learningová forma vzdelávania pre trénerov

DLHODOBÉ CIELE

- Na základe spolupráce s národnými športovými zväzmi podporovať implementáciu e-learningového programu pre vybrané skupiny športovcov
- Na základe spolupráce s národnými športovými zväzmi realizovať v priebehu roka 2023 objednané antidopingové prednášky (prezenčne/online) pre športovcov, ako aj ich podporný personál
- Zrealizovať online webinár pre športovcov zaradených do NRTP a IRTP – raz za kvartál
- Na základe spolupráce s národnými športovými zväzmi a asociáciami realizovať umiestnenie informácií o antidopingu na ich webových stránkach
- Zastrešenie bloku o antidopingu na medzinárodnom kongrese športovej medicíny
- Zaistenie antidopingových prednášok pre študentov Fakulty telesnej výchovy a športu UK, študentov Farmaceutickej fakulty UK a študentov Akadémie Policajného zboru v Bratislave
- Zabezpečiť školenie (workshop) pre dopingových komisárov
- Na sociálne siete pridávať obsah, ktorý sa zameriava na mladých talentovaných športovcov, rekreačných športovcov ako aj širokú verejnosť

ČASOVÝ PLÁN

- Január 2023: Absolvovanie e-learningového kurzu na platforme ADEL pre účastníkov zimného EYOF
- Jún 2023: Zastrešenie antidopingového bloku na medzinárodnom kongrese športovej medicíny
- Október 2023: Organizácia školenia (workshopu) pre dopingových komisárov SADA
- Január - December 2023: Zabezpečenie odborných antidopingových prednášok a spolupráca s národnými športovými organizáciami podľa poskytnutých edukačných plánov
- Január - December 2023: Absolvovanie povinného e-learningového kurzu pro športovcov zaradených do niektorého z registrov pre testovanie
- Január - December 2023: každý mesiac nahráť podcast na tému výživových doplnkov
- Január - December 2023: 4x ročne vydať newsletter
- Január - December 2023: nahráť 12 videí na povinné vzdelávacie témy

Vypracovala: PharmDr. Kamila Chomaničová, PhD.

Schválili: Ing. Tomáš Pagáč, PhD., Ing. Zuzana Kubová, PhD., PaedDr. Žaneta Csáderová, PhD.